

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 2D 50 p, večji inzerati petič vsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Avstrija in Madžarska pred Gruštvom narodov

Svet Društva narodov je imel v junijemskem zasedanju sklepati o dveh zelo važnih zadevah, ki se tičejo tudi nas in ostalih članov Male antante. Na dnevnem redu je bil predlog za ukinjenje finančne kontrole nad Madžarsko in Avstrijo.

Sedaj je že znan rezultat posvetovanja Društva narodov o obeh predlogih. Svet Društva narodov je soglasno sklenil, da se finančna kontrola nad Avstrijo ukine. Odbor za strokovno premostranje zadeve, finančna komisija pri Društvu narodov, je tudi že sklenil, da ukinitev finančne kontrole nad Madžarsko in se je izrekel zoper njo; ne more biti torej nikakega dvoma, da bo tudi Svet sam zavrnil predlog o ukinitvi.

Po tej odločitvi preneha kontrola Društva narodov nad avstrijskimi financami, ostane pa še vedno nad madžarskimi. To sedaj v dobi javnega in tajnega oboroževanja ni majhne važnosti. Težišče problema pa leži vsekakor na politični strani. Odločitev pri Društvu narodov so diktirali politični, ne toliko tehnični motivi. In baš v tem oziru je velika razlika med Avstrijo in Madžarsko.

Avstrija in Madžarska sta ostanka stare Avstro-Ogrske monarhije, ostanka, ki sta obdržala samo nemško in madžarsko jedro obeh nekdanjih črno-zlatih državnih polovic. To sta ona predela, ki sta bila nosilca državne oblasti in državne avstrijske, odnosno madžarske ideje. Med njima pa je bilo že poprej mnogo razlike. Med avstrijskimi Nemci ni nikdar nehala igrati precejšnje vloge stremeljenje po združitvi z Nemčijo, ki je ostalo latentno od l. 1848. dalje. Ti Nemci zato niso bili državotvorni element v pravem pomenu besede, marveč je bil habsburški vladarski rod oro, kar je v prvi vrsti držalo skupaj avstrijske dežele. Seveda so se dali Nemci v Avstriji z veseljem uporabljati za avstrijske imperijalistične interese, dasi je bilo frapantno, kako hitro so se eventualno mogli odreči pridobljenim uspehom, kakor kaže slučaj z Galicijo, ki so jo bili med vojno pripravljali žrtvovati za imaginarne poljske načrte. Vsekakor se je avstrijsko-nemški imperijalizem po katastrofalnem porazu v svetovni vojni zelo hitro zrušil v nič in Avstrijska republika je postala v mednarodnem oziru najskromnejša in politično najoslabejša od novih držav srednje Evrope. Poglavitna tendenca Avstrijcev, združenje z Nemčijo, jim je maksimum nacionalnega stremeljenja. Vendar je treba pripomniti, da so njihove težnje po zopetni pridobitvi naših krajev, po mostu do Adrije, in po priključenju sudetskih Nemcev politični cilji, ki niso pozabljeni, marveč le odloženi; mi moramo vsekakor še računati z njimi, zakaj oživilo bodo, kadar jim da kak za Nemece ugoden veliki preokret v mednarodnem svetu nove hrane.

Pravo nasprotje temu je Madžarska. Madžari so izrabljali habsburško dinastijo za svoje nacionalno-imperijalistične težnje. Sprva njen neizprosni sovražnik, so sklenili potem kompromis z njo in postali, ko je ta pokazal svoje dobre strani, skoro že bolj vneti zastopniki. Habsburga kakor Nemci. Težišče dvojne monarhije je prehajalo z Dunaja v Budimpešto, toda Madžari črnozlate države niso nikdar pojmovali drugače kot popolnoma šovinistično-madžarsko; služila jim je za madžariziranje narodnih manjšin in za imperijalizem madžarstva na zunaj, kar se je pokazalo tako napram Bosni kakor napram Srbiji in Rumuniji. Baš zato so Madžari s tako trdovratnostjo zahtevali nazaj Habsburgovce, ker bi jim dobro služili v imperijalistične cilje.

Jedro vlade so tvorili kljub splošni demokratizaciji v Evropi in Madžarski do zadnjega še vedno grofje in baroni, ki so se jim pridružili kvečjemu še finančni močniki. Ta kasta je ostala na vladi tudi še po prevratu in prejšnjim stremi za tem, da si zopet pridobi svojo staro politično, nacionalno in gospodarsko domeno v popolnem obsegu. Vse povojne budimpeštanske vlade se popolnoma identificirajo s temi šovinistično-madžarskimi stremeljenji aristokracije in velekapitala.

Vse drugo je le logična posledica teh dejstev. Zveza narodov ni mogla ostati slepa za te pojave, njena odločitev je strogo objektivna in pravična.

Podpirajte Društvo slepih!

Stanovanjski zakon bo podaljššan

Minister za socialno politiko pripravlja zakonski načrt o podaljšanju stanovanjske zaštite za eno leto.

— Beograd, 10. junija. Današnja »Pravda« je priobčila informacijo iz ministrstva za socialno politiko, ki se nanaša na podaljšanje stanovanjskega zakona. »Pravda« trdi, da se zakon, katerega veljavnost letos poteče, z vsemi sedanji omejitvami in brez vsakih važnejših sprememb podaljša do leta 1930. Spremeni se samo določba, da državni uradniki I. kategorije 2. in 3. skupine plačajo najemnine v 9-kratnem povišku predvojnega najemnine. »Pravda« obenem pripominja, da sta tudi Anglija in Belgija podaljšali svoje stanovanjske zakone do 1. januarja 1930.

Z ozirom na to poročilo »Pravde«

je vaš dopisnik danes dopoldne posetil ministra za socialno politiko Milana Simonovića ter ga prosil za pojasnila glede vesti o podaljšanju stanovanjskega zakona. Minister Simonović mu je izjavil, da res namerava podaljšati veljavnost sedanjega stanovanjskega zakona, toda ne do leta 1930, marveč le za eno leto. V njegovem resoru pripravljajo zadevni zakonski načrt, ki bo v kratkem predložen v razpravo in odobrenje ministrskemu svetu in nato Narodni skupščini. Glede podaljšanja stanovanjskega zakona je minister Simonović danes dopoldne imel daljšo konferenco z ministrskim predsednikom Nikolo Uzunovićem.

Radikalni odpor proti izenačenju davkov

Hudi spori v radikalnem klubu. — Zakonu se upirajo zlasti pristaši g. Pašića. — Poseben radikalni odbor za proučevanje zakona.

— Beograd, 10. junija. Radi pravo-slavnega praznika Vnebohoda danes ni bilo nikakih važnejših političnih dogodkov. Politično javnost intenzivno zanimajo spori v radikalnem klubu, ki so nastali radi zakona o izenačenju neposrednih davkov. Radikalni zamerijo finančnemu ministru dr. Periću, ker je zakonski načrt o izenačenju davkov prejel predložil skupščinskemu odboru kakor pa radikalnemu klubu. Poslanec dr. Vojislav Janjić je izjavil, da so vsi radikalni poslanci, pristaši g. Pašića, proti predlogu zakona, ker ta načrt preveč obremenuje srbijsko prebivalstvo. Izjavo posl. dr. Janjića tolmачijo splošno tako, da se Pašićeva skupina pripravlja na akcijo, da strmolga-vi vlado g. Nikole Uzunovića.

V zvezi s temi spori se vnovič pojavljajo vesti, da bo Narodna skupščina

na v slučaju, da bi bila radi pasivnosti Pašićeve skupine in nedelavnosti Radicevcev za delo nesposobna, odgo-dena s kraljevim ukazom do jeseni. Ako se do takrat situacija ne razčisti, je reba računati z razpustom in novimi volitvami.

Beograd, 10. junija. V radikalnem klubu je bila snoči živahna debata o izenačenju davkov. Prišlo je do ostrega konflikta med posamnimi poslanci in finančnim ministrom. Posl. Andrija Protić je skušal pomirjevalno vplivati ter je predlagal, naj radikalni klub v načelu sprejme osnutek zakona o izenačenju davkov, toda izvoliti se ima poseben klubski odbor, ki ima proučiti podrobnosti zakona in nato predložiti klubu konkretne spremembe. Predlog je bil sprejet.

Vnebohod v Beogradu

— Beograd, 10. junija. Danes radi pravo-slavnega Vnebohoda ni bilo nikakih važnejših dogodkov. V ministrskem predsedstvu so bile le kratke konference ministrov dr. Srskića, Simonovića, dr. Perića in državnega podtajnika Andrića z ministrskim predsednikom. V mestu je bila veličastna procesija, katero je vodil patrijarh Dimitrije in katere so se udeležili člani vlade, zastopstvo Narodne skupščine in drugi dostojanstveniki.

Pirotski okraj je pozval poslanca Veljo Vučkovića, da zapusti klub Ljube Jovanovića in se vrne v radikalni klub, ker mu drugače okraj izrazi popolno neznanje.

Neverjeten zločin mladega dijaka

Sarajevski dijak je z nožem zabodel in težko ranil svojega profesorja.

— Sarajevo, 10. junija. V vsem mestu je vzbudil veliko senzacijo zločin, ki se je dogodil v IV. razredu tukajšnje gimnazije. Ko je profesor matematike Boško Petrović začetkom ure zapisal v razredno od-sotne dijake, je h kateru pristopil dijak Bilčar in zahteval od profesorja, da popravi svoj slabi red. Dijak je nato navalil na profesorja in ga udaril s pestjo v oči. Profesor, ki se napada ni nadejal, se ni mogel ubraniti ter je padel za kateder. V tem trenutku je dijak potegnil dolg nož in profesorja zabodel v ledja. Nato je nož potegnil iz rane in ga v drugič zavijtel proti profesorju. Profesor se je udarcu umaknil, toda dijak je bliskoma z nožem zamahnil še v tretje in profesorja zadel v čelo nad desnim očesom tako močno, da se je nož skrivil. Težko ranjeni profesor se je zgrudil nezavesten na tla, napadalec pa se je prijel v policijsko. Na stražnici je čisto izjavil, da je imel namen ubiti profesorja, ker mu je dal slab red v sprizevanju. Neverjeten zločin je vzbudil po vsem mestu veliko ogorčenje.

EKSPLOZIJA V SARAJEV-SKEM PIROTEHNIČNEM ZAVODU

— Sarajevo, 10. junija. Včeraj ob 9. dopoldne se je dogodila v pirotehničnem zavodu velika nesreča. Povodom odprtja hi-dravličnega povratnika francoskega brzostrelnega topa je nastala eksplozija. Težko je bil ranjen mojster Terčič, ki je odprl top. Med transportom v bolnico je umrl. Težje sta ranjena še dva delavca.

Angleško brodovje poseti naša pristanišča

— Beograd, 10. junija. Angleški poslanik g. Cunard je danes posetil zunan-njega ministra dr. Ninčiča ter ga obve-stil, da poseti v drugi polovici meseca julija angleško sredozemsko vojno bro-dovje v štirih skupinah naša pristanišča Split, Šibenik, Dubrovnik in Kotor. Prva skupina angleškega brodovja pris-pe v Split 16. julija. Naša vojna mor-narica pripravlja angleškemu brodovju svečan sprejem.

Nova poljska vlada

— Varšava, 10. junija. Uradno je objavljena sestava nove poljske vlade pod pred-sedstvom prof. Bartla. Najvažnejši minist-rski portfelji so zasedeni tako-le: ministrsko predsedstvo in železniško ministrstvo Bar-tel, ministrstvo zunanjih del Zaleski, vojno ministrstvo maršal Pilsudski, fi-nančno ministrstvo Klarnier, ministrstvo trgovine in industrije ing. Kwiatowski, osebni prijatelj predsednika republike Mos-ciecki, ministrstvo javnih del ing. Bro-niowski, ministrstvo za socialno politiko Młodzianowski, prosvetno minist-rstvo profesor Ivovske univerze Twar-dowski.

NEMŠKO-ITALIJANSKA ŽELEZNIŠKA KONFERENCA

— Reka, 10. junija. Tu se je sestala mešana nemško-italijanska komisija, ki ima nalogo izdelati železniško tarifno pogodbo med Italijo in Nemčijo. V prvi vrsti gre za sporazum skupne tarife med Hamburgom in Trstom. Te konference se pozneje udeleže tudi delegati Jugoslavije, Češkoslovaške, Avstrije in Madžarske.

Trgovinski odnošaji med Fran-cijo in Nemčijo

Pariz, 9. junija (Radio) Ker ni mogoče skleniti trgovske pogodbe z Nemčijo pred polletnimi počitnicami nemškega parlamen-ta, se je podaljšala provizorična trgovinska pogodba za tri mesece. Del nemške delegacije je odšel v Berlin. Drugi del ostane s predsednikom na čelu v Parizu. Po se-danjem sporazumu je kontingent franco-skega blaga, ki se sme uvoziti v Nemčijo, že izčrpan, dočim je nemški kontingent bla-ga za izvoz v Francijo skoraj nedotaknjen.

Velik požar

London, 9. junija (Radio) Na ladjedelnici Woolston v Southamptonu je izbruhnil požar, ki je napravil 30.000 funtov škode.

Ukinjenje kontrole nad Avstrijo definitivno

Pomembna seja Sveta Društva narodov. — Načrti za razširjenje sveta. — Madžarska umaknila svojo spomenico o razorožitvi.

— Ženeva, 10. junija. Na včerajšnji seji je svet Društva narodov soglasno odobril predlog finančne komisije glede odprave finančne kontrole nad Avstrijo. Predsednik Chamberlain je podal kratko poročilo, naglašajoč velike žrtve avstrijskega prebivalstva ter je konstatiral, da je izvršeno veliko delo v svrhu gospodarske in finančne obnove Evrope. Priznati je treba poštrevolnost Avstrije, smotreno delovanje Društva narodov in generalnega komisarja dr. Zimmermanna. Italijanski delegat Scialoja je čestital Društvu narodov in Avstriji. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je dal izraza svojemu zadovoljstvu, da je bilo njegovi vladi prisojeno sodelovati pri sanaciji Avstrije. To sodelo-vanje ima dobre posledice za razvoj prijateljskih odnosov med Avstrijo in Češkoslovaško. Zastopnik Francije Paul Boncourt je zlasti pozdravil zblizanje Avstrije in nasledstvenih držav. Daljši govor je imel generalni komisar dr. Zimmermann, na kar je avstrijski zvezni kancelar dr. Ramek naglašal veliko zgo-dovinsko delo, ki je je izvršilo Društvo narodov pri sanaciji Avstrije. Avstrijska vlada resno deluje na tem, da se gos-podarska in finančna kriza v Avstriji odstrani in da se položaj stopnjeva izboljša. S tem upa Avstrija pripomoči h končni finančni in gospodarski konsoli-daciji Evrope.

— London, 10. junija. Lord Cecil je v gospodski zbornici podal poročilo o seji Sveta Društva narodov ter je obenem omenil bodočo sestavo tega Sveta. Ste-vilo nestalnih članov se ima povišati od 6 na 9, tako, da bo Svet štel skupaj 14 članov. Nestalno članstvo traja tri leta. Vsako leto se bodo volili trije novi nes-talni člani. Z dvetretjinsko večino je lahko ponovno izvoljen prejšnji član. Novi predlogi za razširjenje Sveta bodo stavljeni v slučaju, ako pristopijo sov-jetska Rusija in Severno-ameriške dr-zave v Društvo narodov. Takrat se šte-vilo članov poviša od 14 na 16. Najmanj 3 mesta se ponudijo zastopnikom južno-ameriških držav.

— Ženeva, 10. junija. Madžarski de-legat je nedavno predložil spomenico, v kateri je netaktno napadal sosedne države radi oboroževanja. — Delegati Češkoslovaške, Rumunske, Jugoslavije in Francije so protestirali proti tej spo-menici. Madžarska vlada je sedaj izja-vila, da so njeni strokovnjaki postopali preveč nemarno in prehitro in so zato ostala v spomenici mesta, ki jih ne odo-brava madžarska vlada. Zato prosi Madžarska, da se o spomenici ne raz-pravlja.

— Dunaj, 10. junija. Generalni komi-sar Društva narodov dr. Zimmermann zapusti 1. julija Dunaj in odpotuje v Ameriko.

40 dni rudarske stavke v Angliji

Pogajanja med rudarji in lastniki so se ponovno razbila. — Poli-tično ozadje boljševiške podpore stavkujočim.

— London, 10. junija. Splošno kon-sternciacijo je vzbudila včeraj vest, da so se pogajanja med rudarji in lastniki rudnikov zopet razbila. Lastniki izjavljajo, da rudarji vztrajajo na svojem stališču. Istotako trdi rudarski tajnik Cook, da zahtevajo lastniki uvedbo osmurnega delovnika in znižanje mezd. Obenem se Cook pritožuje, da so lastniki popolnoma indiferentni napram predlogom ministrske rudarske komisije. Danes se je sestel rudarski izvršni odbor in je sklenil po govoru tajnika Cooka nadaljevati stav-ko. Delegati lastnikov so istotako zapustili London.

Vladna komisija se je zopet sestala in predvideva več rešitev. Toda pred povrat-kom Baldwinu ne bo nikakih zaključkov. Do sedaj ni sklepala angleška vlada o tej zadevi. Na vsak način je treba razli-

kovati med podporami, ki so določene za cmiljenje bede izvirajoče iz gospodarskih konfliktov in doneski inozemskih vlad do-ločenih v politične namene, na kar se bo vlada na vsak način ozirala.

London, 9. junija. (Radio) Lord Birken-head, tajnik za Indijo, se je v nekem go-voru bavil s premogovnim sporom. K po-ročilu tajnika Cooka, da je rudarska zveza prejela 400.000 funtov podpore iz Rusije, je izjavil, da delajo ruski rudarji deset ur dnevno zato, da ne bodo delali angleški 8 ur. Ravno tako si odtirgujejo od svo-jih plač, ki znaša komaj 25 šilingov dnevno podpore, da bodo zaslužili njih angleški to-varšil 50 šilingov dnevno. Toda v Rusiji je izjavila neka uradna oseba, da podpora an-gleškim rudarjem ne prihaja od ruskih de-lavcev, ampak od ruske vlade, ki očitno neti revolucijo.

DANE3 v četrtak, 10. t. m. javna telovadba

- Ljubljanskega Sokola - ob polu 7. zvečer na letnem telovadišču pod Tivolijem. 1747

Ljubljanska kronika

V roke policije je prišla te dni prebri-sana zveznica in stara znanaka ljubljanskih zaporov, 24-letna Marija Lora, ki je bila že opetovano predkaznovana. Topot se bo morala Lorajeva zagovarjati radi deliktov težjega značaja. Lorajeva je dne 12. maja s sladkimi besedami, omamila in zvalila s seboj 14-letno Marijo Skok iz Toplice pri Zagorju. Z delico je beračila po raznih krajih, nato pa jo je pri Prešerju zapustila, poprej pa ji je vzela še uhane in obleko. Dne 8. t. m. je na glavnem kolodvoru v Ljubljani ustavila neko mlajšo služkinjo in ji prigovarjala, naj gre z njo v Zagreb, češ da se ji obeta tam dober zaslužek. Naivna služkinja je verjela sladkim besedam, iz-ročila je celo Lorajevi svoj kovček in jo prosila, naj jo na kolodvoru počaka. Lora-jeva je priložilo sproti izkoristila in je s kovčekom vred pobegnila. Te dni so Lo-rajevo na Viču prišli in izročili sodišču.

Pred pivovarno »Union« se je včeraj okoli pol 15. primerila težka kolesarska nesreča s tragičnim izidom. S kolesa je padel 24letni krojaški pomočnik Andrej Lombard, stanujoč v Šiški št. 108. Priletel je tako nesrečno na glavo, da je nezave-šten obležal. Kasneje se je zopet zavedel, pogledal je začudeno okoli sebe, zakrilil z rokami in pričel divje kričati. Nesrečnež, ki si je pretresel možgane, je hipoma zblaz-nel. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v bolnico.

V Slovenski ulici je bilo vlomljeno v četrtak. Neznani tatovi so okradili celo vr-sto tam stanujočih strank, po večini delav-cev.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA. Žitni trg, malo ponudb in povpraševa-nja. Prodan 1 vag. srbskega ovsa fco. go-renjska postaja 225 Din.

Efekt: Invest. posojilo iz leta 1921. 71.50, 73, Loterijska državna renta za vol-no škodo 301, 306, Celjska posojilnica d. d. Celje 193, 195, 195, Ljubljanska kreditna banka Ljubljana 175, 200, Merkantilna ban-ka Kočevje 100, 104, Prva hrvatska štedi-onica Zagreb 864, 867, Slavenska banka d. d. Zagreb 49, Kreditni zavod za trg. in ind. Ljubljana 165, 175, Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana 64, 72, Trbovelj. pre-mogokopna družba Ljubljana 302, 308, Združene papirnice Vevče, Gorican in Medvode d. d. Ljubljana 100, Stavbna družba d. d. Ljubljana 55, 65, Sešir tovarna Klobukov d. d. Škofja Loka 104, Zastavni listi Kranjske deželne banke 20, 22, Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 20, 22, ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Curih 10.90—11, Praga 167.74 do 168.70, Pariz 168.78—170.78, Newyork 56.455—56.755, London 275.30—276—50, Ber-lin 13.498—13.538, Dunaj 890.375—804.375, Valute: dolar 55.89—56.19.

Efekt: 7% invest. posoj. 1921 72—72.50, 2½% drž. rente za ratnu škodu 304½ do 305, 305—306, Ljubljanska kreditna banka 175, Hrv. eskpomptna banka 101—105, Kre-ditna banka Zagreb 104—105, Hipotekarna banka 57—58, Jugobanka 91—91.50, Pra-štediona 865—870, Eksploatacija 20, Drav-d. d. Osijek 190, Sečera, Osijek 270 d. 275, Isis dd. 53—55, Nihaj 17, Outman 220, Slaveks 120, Slavonija 35½—36, Trbovelj-ska 320—330, Vevče 100, Agr. 41½—42.

INOZEMSKE BORZE

Curih: Beograd 9.11, Pariz 15.2875, London 25.1325, Newyork 516.625, Mila 18.90, Praga 15.31, Dunaj 72.975. Trst: Pariz 80.75—81.25, London 131.1½ do 132 Newyork 27—27.15, Praga 80.10 do 80.50, Curih 523—525.10, Loka 381—394.

Dve tragični žrtvi škrlatinke

Za Markom Andrejkom je sinoči umrla še njegova sestra Milica. — Neresnične vesti o novih obolenjih. — Ni povoda za vznemirjanje in razburjanje

Strahovit udarec usode je zadel rodino znanega in splošno priljubljenega podpolkovnika g. Viktorja Andrejke. Nedavno je umrl njegov oče, znani pisatelj polkovnik Andrejka, ki je živel pri njem v idealno lepi harmoniji med očetom in sinom. Ni se še izbrisala praznina, ki je nastala v rodini z očetovim odhodom v večnost, že je pred tednom nevarno obolel mali Marko, edini sinček g. podpolkovnika in njegove soproge Milene. V začetku tega meseca je školska poliklinika v Ljubljani odredila prostovoljno cepjenje proti škrlatinki. Starši so bili z okrožnicami pozvani, naj dovolijo cepjenje svojih otrok in jih s tem obvarujejo pred najnevarnejšo in najhujšo otroško boleznijo. Mnogi starši so privolili in tako je bil cepljen tudi mali Marko Andrejka. Par dni po cepljenju pa je Marko zbolel na škrlatinko in pred par dnevi umrl. Zbolela je pretekli teden na škrlatinko tudi njegova par let starejša sestra Milica, dijakinja III. razreda ženske realne gimnazije. Ljubka deklica, ki ni bila cepljena, je sinoči tudi podlegla zavratni morilki in odšla za svojim bratcem v večnost.

Umevno je, da se je polotilo vsega prebivalstva veliko razburjenje, saj je bilo cepljenih cela vrsta šolskih otrok. Zdravniki soglasno izjavljajo, da je izključeno, da bi bil Marko zbolel radi cepjenja, ampak da se je moral okužiti že poprej. Za to govori tudi dejstvo, da je zbolela tudi Markova sestra Milica, ker bi bilo po soglasnem zdravniškem mnenju nemogoče, da bi bila Markova bolezen povzročena po cepljenju. To se vrši namreč s serumom, ki ne vsebuje živih bacilov škrlatinke in zato ne more povzročiti bolezni, še manj pa jo prenesti na drugega otroka. Vsekakor pa je potrebno, da zdravstvena oblast čim prej pomiri

javnost z uradnim pojasnilom o cepljenju in o serumu, ki se je pri tem porabljalo.

To je potrebno tem bolj, ker se, kakor vselej ob enakih prilikah, pojavljajo med prebivalstvom vedno nove alarmantne in vznemirjajoče vesti. Brez točnejših podatkov se govori, da je zbolelo še več otrok, ki so bili cepljeni. Po naših informacijah, ki smo jih dobili na kompetentnem mestu, so vse te vesti izmišljene in neresnične. Tekom enega meseca je bilo v Ljubljani in okolici šest obolenj na škrlatinko. Dva otroka sta zbolela že pred cepljenjem šolarjev, dva slučajno odpadeta na Marka in Milico, pri dveh otrokih se je pojavila škrlatinka sicer še le koncem preteklega ledna, a nobeden od njih ni bil cepljen in ni mogel priti v stik z dečkom g. Andrejke.

So to pojavi, ki so v Ljubljani normalni in smo jih beležili vsako leto; za mesto, kakršno je Ljubljana, so neizogibni in razmeroma celo povoljni, ker so druga mesta v tem oziru še mnogo na slabšem. Zato ni nikakega povoda za razburjanje in vznemirjanje!

Zlasti pa se ni treba vznemirjati staršev, ki so dovolili, da se njihovi otroci cepijo proti škrlatinki. Kakor že omenjeno, izjavljajo vsi zdravniki, da je izključeno, da bi moglo cepjenje povzročiti bolezen. Ako pa bi se tudi zgodil neverjeten slučaj, da bi se kak otrok okužil radi cepjenja, je od tega poteklo že toliko časa, da bi se bila morala bolezen že pojaviti. Nemogoče je, da bi se pojavila še sedaj.

Samoumevno pa je, da je silna izguba, ki je zadela g. podpolkovnika Andrejke, kateremu je usoda izmed treh ljubljenih otrok hkrati iztrgala kar dva, vzbudila po vsem mestu globoko sočutje in da vsi spoštujemo veliko bolelost težko prizadetih staršev.

Izenačenje davkov

Ekspozé finančnega ministra.

Finančni minister dr. Niko Perić je imel povodom načelne debate o novem zakonu za izenačenje davkov pred skupščinskim odborom daljši ekspozé, v katerem je realgal najprej na kritiko opozicije in priznal, da načrt zakona ni baš najboljši. Izjavil je, da vlada ne zahteva novih davkov, marveč da želi, da bi se davki znižali. Nato je izjavil: S tem zakonskim osnutkom bo rešena glavna naloga, in sicer mistifikacija davčne zakonodaje za vso državo na skupni podlagi. To bo imelo dobre posledice za gospodarsko in politično okrevanje države. — Med debato je nekdo kritiziral čl. 157., češ, da se ne strinja z ustavo in da ji celo nasprotuje. Čl. 157. pravi: »Če bo vsota odmerjenih davkov v prvem letu po uveljavljenju novega zakona manjša kot jo predvideva proračun v postavki neposrednih davkov, se finančni minister pobrašča, da uvede takoj po odmerjenju davkov kot kritje za to razliko izredne davke, ki se lahko omejeje tudi na davek od skupnih dohodkov. T. izredni davki se pobirajo samo eno leto.«

Ta zakonski načrt je fiskalnega značaja in je v tesni zvezi s proračunom državnih dohodkov. Zato niti misliti ni, da bi se lotili davčne reforme, ne da bi z zakonsko normo naenkrat ali paralelno ne zagurali državi predvidenih dohodkov. In zato je bil sprejet v proračun čl. 157. s katerim je dana vladi možnost, razpisati doklade, če bi fiskalni uspeh zakonskega osnutka ne dal toliko, kolikor predvideva proračun. Proračun dohodkov za l. 1926-27 predvideva v postavki teh davkov 1 milijardo 218.338.765 Din. To bi bila vsota, ki jo mora davčna reforma zagurati kot minimum. Če bi se pa vsota teh davkov in doklad v prihodnjem proračunskem letu znižala ali zvišala, se bo moral z davčno reformo nedvomno zagurati dotični polni znesek.

Vlada mora seveda imeti za odobrene izdatke odgovarjajoče kritje. In

kako naj najde nadomestilo za eventualni primanjkljaj, ki bi utegnil nastati, če ne z dokladi? Z indirektnimi davki se primanjkljaj ne da nadomestiti. Važna je tudi posebna odredba (čl. 9), ki daje finančnemu ministru pravico dovoljevati samoupravne dajatve od neposrednih davkov in sicer po vrsti in višini. Neracionalno gospodarstvo poedinih avtonomij, osobito manjših, črpa danes moč davkoplačevalcev in s tem tudi vir državnih dohodkov. Prepričan sem se, da je gospodarstvo v nekaterih okrajih tako neracionalno, da so kupili okrajnim glavarjem avtomobile.

Dolžnost finančnega ministra je, da ta davčna bremena nivelira in spravi v sklad s premoženjskimi razmerami davkoplačevalcev. Iz prakse vemo, da skušajo vsi gospodarski krogi naprtiti večja bremena onim krogom, ki so v avtonomnih upravah slabše zastopani, da bi si z večjo subjektivno obremenitvijo prilabili del davčnih bremen. Ker so pa vsi ti subjekti in objekti obenem vir državnih dohodkov, mora finančni minister računati z racionalno razdelitvijo državnih in avtonomnih dajatvev.

Naše šolsko vprašanje pred italijanskim senatom

V italijanskem senatu je pri razpravi o proračunu ministrstva za narodno prosvoto govoril o slovenskem šolstvu v novih pokrajinah tudi videmski senator profesor Morpurgo, znan neprijatelj našega ljudstva. Uvodoma je izjavil da popolnoma odobrava šolsko politiko vlade v novih pokrajinah, ki bo brezdvoma privedla do skorajšnjega poitalijančenja teh pokrajin. Nikakor ne more razumeti, zakaj se ni pričelo takoj s sedanjo šolsko politiko, ne pa še le po sedmih letih, ko je italijanstvo trpelo že mnogo škode. Ko so bili leta 1866 beneški Slovenci priključeni k Italiji, tedaj je slavni italijanski finančnik in državljani Quentino Sella, ki je bil poslan v Videm za komisarja, takoj uvedel v njihove šole italijanski učni jezik

in uspehi so bili najlepši. Beneški Slovenci so z navdušenjem sprejeli italijansko šolo. Njih navdušenje je bilo tako veliko, da so sami zahtevali, da se nekdanji San Pietro degli Slavi prekrsti v sedanji San Pietro del Natisone, da na ta način popolnoma zatro spomin na prošlost. Beneški Slovenci, sedaj navdušeni Italijani, so bili tekom poslednje vojne najboljši vojniki in iz njihovih vrst se rekrutirajo najboljši in najboljši zanesljivi orožniki.

Glede slovenskih učiteljev je senator Morpurgo mnenja, da naj se iz moralnih in materijelnih razlogov pustijo na svojih sedanjih mestih, v kolikor so dobri in zvesti državljanji Italije. Opozarja naučnega ministra na poletne tečaje za slovensko učitelstvo v Vidmu, kjer se isto seznanja z italijansko kulturo in jo občuduje. Radi nezadostnih gmotnih sredstev, s katerimi razpolaga odbor za prirejanje tečajev, je moral odbor v preteklem letu zavrniti veliko število prošnji za sprejem v dotične tečaje. Zato apelira govornik na ministra, da podpre z znatno gmotno podporo, to velezaslužno italijansko delo.

V odgovoru senatorja Morpurga se je naučni minister Fedele dotaknil šolske politike v novih pokrajinah in iz-

javil, da bo vlada neomahljivo nadaljevala v svoji dosedajni šolski politiki. Ako bi ne bila dosegla italijanska šola tako očitnih uspehov med drugorodnim prebivalstvom, bi gotovo ne bila vzbudila toliko šuma in hrupa tostran in onstran Alp.

Ker nimajo, kakor znano, Slovani v Italiji v senatu nobenega zastopnika, ni bilo, seveda nikogar, ki bi lahko dal senatorju Morpurgu in naučnemu ministru primeren odgovor, ako bi mu sploh to dovoljeval poslovnik. Toda senator Morpurgo naj ve, da se kruto moti, ako primerja položaj primorskih Slovencev s položajem beneških Slovencev pred — 60 leti. Slovenci takorekoč sploh nismo imeli še lastnega šolstva in tudi ne naračune zavesti. Zato ni čuda, da so se beneški Slovenci, ki so bili tedaj priključeni k Italiji, precej hitro asimilirali. Baš tekom 60 let, ki so pretekla od onega časa, si je zgradilo slovensko ljudstvo, ki je ostalo pod Avstrijo, mogočno šolsko zgradbo, ki mu je bila ponos in dika. Tekom teh 60 let se je razvila v slovenskem ljudstvu narodna zavest v taki meri, da je ne bodo mogla zatreti stoletja, pa tudi, ako ne ostane od njegove ponesne šolske zgradbe niti kamen na kamnu.

Porotne razprave

Ljubljanska porota

Obsodba tržiških vlomilcev.

Po zaslišanju številnih prič, soosumnencev, oškodovancev in zivečencev je predložil senat porotnikom štiri glavna vprašanja, to je za vsakega obtoženca po eno v smislu obtožnice. Po kratkih govorih državnega pravdnika in braniteljev so porotniki vsa vprašanja potrdili, nakar je sledila obsodba.

Obsojeni so bili Viktor Lokar in Janez Zeton vsak na pet let, oba Legata kot pomagala in razpevalca ukradenega blaga pa vsak na eno leto težke ječe.

Težka telesna poškodba.

Za danes je bila določena obravnava proti Janezu Turšiču, posestnikovemu sinu iz Brezovice pri Borovnici. Fant je obtožen, da je v nedeljo 28. februarja vrgel pri nekem fantovskem spopadu Karlu Sviglju kamen v obraz in ga zadel v levo oko, ki je takoj pošlo in se tako izlilo.

Obravnava se je pričela še le ob 11 uri, ker je bil zagovornik zadržan in je senat njegovemu predlogu za odgoditev ugodil.

Poškodovani Svigelj je v bolnici, kamor je prišel še le čez štiri dni, izjavil, da ga je poškodoval neki neznan možiki, pri preiskavi pa je trdil, da ga je poškodoval današnji obtoženec. Pri tem je ostal tudi danes pri razpravi. Svigelj zahteva namreč za izgubo na zaslužku 500 Din, za bolečine 10.000 Din in za izgubo očesa 20.000 Din odškodnine. Obtoženec se zagovarja s silobranom.

Razprava ob 13. uri ni končana. Senat predseduje višji sodni svetnik dr. Kaiser, votanta sta sodni svetnik Mohorič in sodnik Velušček, zapisnikar dr. Potokar, državni pravdnik dr. Mastnjak, zagovornik pa dr. Tomišček.

Danes bi se morala vršiti tudi obravnava proti Ani Spilakovi, farovski kuharici v Rudah, ki je obtožena hudodelstva goljufije. Ta obravnava bi se bila morala vršiti že pri zadnjem zaslišanju, pa obtoženka ni prišla.

Tudi danes se je premetela kuharica, ki mora biti nekje dobro skrita, previdno izognila roki pravice in obtožni klopi.

Novomeška porota

Ostra kazen za roparje.

Včeraj je novomeška porota zaključila svoje zasedanje. Kot zadnji se je zagovarjal rudar Intihar, ki ga obtožnica slika kot skrajno nasilnega človeka, ki se preživlja od tatvine in vlomov. Smrdi mu vsako poštno delo in od vrnitve od vojakov, to je l. 1920 dalje, se je vseh pet let potepal po Sloveniji. Eden najhujših zločinov, ki ga je zgrešil, je bil napad na staro Marijo Juntez iz Gredice. Lansko leto se je v juliju pojavil pred njeno hišo in udaril po oknu, da se razbili dve žipi in zakričal: »Denar, mose in špeh!«. Ker Juntezova temu ni hotela takoj ugoditi, jo je z gorjasto udaril po obrazu, nato jo je zgrabil za vrat in odvedel k skrini. Vsa prestrašena mu je Juntezova izročila stotinarski bankovec. Napadalec jo je nato še enkrat udaril po glavi in zbežal. Krik napadlenke je slišal njen sosed Josip Papež, ki je Intiharja ujel, ga zvezal in

nato izročil orožnikom. Intihar, ki ima na vesti še razne druge vlope in tatvine, je bil pri včerajšnji porotni razpravi obsojen na 11 let težke ječe.

Celjska porota

Ubijalec brata.

Včeraj dopoldne se je zagovarjal pred poroto šilnetni posestnikov sin Franc Salamon, doma v Anžah pri Vidmu. Njegov oče ni prikrival namena, da hoče izročiti posestvo mlajšemu sinu Ivanu. Franc je radi tega živel i z očetom i z bratom v sovražstvu. Prišlo je do ponovnih ostrih spopadov. Tako tudi v nedeljo 8. januarja, ko se je obtoženec vrnil od maše v Rajhenburga. Sporekel se je najprej z bratom, ko pa je prišel oče, da jo pomiri, je udaril očeta s palico iztrgal, ta pa je poslal vojaško karabinko, ki jo je imel skrito, ter ustrelil na brata. Krogla je zgrešila, na kar je Franc začel bežati, oče in brat pa za njim, da ga razorožita. Na begu se je Franc nenadoma obrnil in sprožil karabinko. Zadel je brata Ivana v desno nogo in mu zdrobil kost, tako da so morali nogo v bolnici odrezati. Kljub temu je Ivan na poslednjih rane umrl.

Franc Salamon je bil aretiran in oddan v zapore v Sevnici, od koder pa je pobegnil. Zupanov sin S. L. v Anžah mu je izstavil delavsko knjižico na napevno ime in v to svrhu zlorabil županski pečat. Ko je prišel radi tega v preiskavo, je Franc Salamon, ki je bil med tem zopet aretiran, tajil, da bi bil dobil knjižico od S. L. Kljub temu se je izkazalo, da je bilo to res. Salamon je bil zato včeraj radi uboja in radi krivega pričevanja obsojen na 6 let ječe.

Nepoboljšilivec.

Včeraj dopoldne se je zagovarjal pred celjsko poroto Franc Hriberšek, 30letni delavec, doma pri Sv. Tomažu pri Vojniku, vendar pa brez stalnega bivališča. Radi tatvine je bil že pred 6 leti obsojen na večletno ječo, predlanskim pa pomiloščen in izpuščen iz mariborske kaznilnice. Ze po par mesecih pa se je lotil starega posla in tekom lanskega leta ukradel večim posestnikom v mariborski oblasti razne predmete, med drugimi nekemu posestniku tudi par volov.

Pri včerajšnji obravnavi je Hriberšek priznal le tatvino volov, druge okitane tatvine pa je zanihal. Bil pa je kljub temu obsojen na 5 let težke ječe radi tatvine in vlačugarstva. Po prestani kazni pride v prisilno delavnico.

Mariborska porota

Tatinska tolpa.

Mariborska porota je včeraj sodila tatninski tolpi, ki je iz mlina Alojzija Zorčiča na Spodnjem Bregu pri Ptuju kradla žito in moko. Na obtožni klopi so sedeli Alojzij Majcen, Jožef Dajčar in Anton Skvorc, vsi trije mlinarški pomočniki, dalje Jakob Sprah, pomožni delavec in še nekateri sokrivci. Majcen, ki je dobro poznal domače razmere, je pregovoril svoje tovariše, da so začeli kradti žito in moko pri Zorčiču. Ukradeno blago so s čolnom vozili po Studenčnici do Kukovega mlina na Spodnji Breg, kjer so ga prodajali tamošnjemu najemniku mlina Franu Kajnu. Tatvino so izvrševali

Naposled je Mata-Hari odpotovala iz Francije in to je bil začetek njene tragedije.

In tako je prispela Mata Hari v Španijo. Prvočino se je hotela ustaviti v Amsterdamu, pozneje je pa sklenila odpotovati naravnost v Madrid. Denarja ni imela, vendar je pa najela stanovanje v največjem hotelu. Računala je, da sreča v Madridu francoskega vojaškega in nemškega mornariškega atašee. Tu moramo omeniti, da je bilo med vojno v Španiji in Švici gnezdo nemškega vohunstva. V Barceloni so se vohuni sestajali, v Madridu so pa imeli svoj informacijski urad.

V Madridu se je Mata Hari takoj predstavila nemškemu mornariškemu atašeu, poročniku von Kronu. Nato je nastavila mrežo francoskemu vojaškemu atašeu. Pri obedu je sedela za sedmo mizo in si na vse načine prizadevala, da se seznanj z njim. Toda francoski častnik njenemu koketiranju ni podlegel. Mata Hari je spoznala, da v Madridu nima sreče in nemški štab jo je poslal nazaj v Francijo.

Von Kron je hotel plačati Mata-Harino ljubezen z dragulji, ki jih je pa plesalka vrnila češ, da ima raje gotovino. Pogodila sta se, da ji nakaže potom neke banke v Parizu 15.000 pezetov in to jo je doseglo. Nemški agent je brz-

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek, 10. junija 1926; katoličani: Marijeta; pravoslavni: 23. maja, Vno bobod; muslimani: 29. džuma 1344; židje: 23. sirana 5686.

Jutri: petek, 11. junija 1926; katoličani: Sree Jezusovo, Barnaba; pravoslavni: Teo dostije; muslimani: 30. džuma 1344; židje: 29. sirana 5686.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališče: drama »Idiot«, opera »Bohemes«.

Kino Matica: Zalamort-Zalavie; Ljubljanski dvor: »Strasti daljnega vzhoda; Kino Ideal: »Sestra Beata«.

Telovadba Ljubljanskega šokola ob pol 7. na letnem telovadišču v Tivoliju.

JUTRIŠNJE PRIREDITVE.

Gledališče: drama: »John Gabriel Borkman«, opera zaprta.

Kino Matica: »Zalamort-Zalavie; Ljubljanski dvor: »Strasti daljnega vzhoda; Kino Ideal: »Sestra Beata«.

DEZURNE LEKARNE.

Četrtek: Trnkoczy, Mestni trg; R. Ramor, Miklošičeva cesta 36.

Petek: A. Bohinc, Rimska cesta; M. Levstek, Resljeva cesta.

Solnce zaide danes ob 19.45 in vziđe jutri ob 4.13.

Mesec zaide danes ob 19.49, vziđe jutri ob 5.4 in zaide ob 20.48. (mlaj).

na jako rafiniran način, tako da jim Zorčič dolgo ni prišel na sled. Odnegli so okrog 3000 kg dvojne mularice, 420 kg mularice, 1800 kg pšenice, 500 kg rži itd. Šoda je znašala okoli 25.000 Din. Pri včerajšnji razpravi so bili obsojeni: Alojzij Majcen na 18, Franc Remele na 14, Jakob Sprale na 8, Josip Dajčar na 4, Anton Skvorc na 2, Fran Kajnu na 10 in Ana Remele na 2 meseca težke ječe.

Dva grda zločina.

Popolne je porota razpravljala o dveh grdih seksualnih slučajih. Prvi se je zagovarjal 20letni dninar Fran Veronika iz mariborske okolice, ki je najprej oskrbnil in nato še dalje zapeljeval 13letno hčerko svojega gospodarja. Deklica je zanosila ter postala nezakonska mati. Poleg tega je bil Veronika obtožen, da je dvema dijakoma pretil z nožem in ju prisilil, da mu izročita denar. S silo je jima vzel 2 Din. Porotniki so potrdili vprašanje glede posilstva, a zaničali vprašanje glede ropa, na kar je bil Veronika, ki je bil že predkaznovan, obsojen na šest let težke ječe.

Druzi pobotnež je bil 28letni Maks Kovč iz Maribora, ki je zlorabil svojo jedva 14 let staro rejkenjo. Porotniki so potrdili vprašanje glede posilstva in je bil Kovč obsojen na 2 in pol leta ječe.

Prosveta

Pri koncertu, katerega prireditvi v ponedeljek, 14. t. m., v uniojski dvorani Glasbena Matica, sodeluje poleg celotnega Matinega pevskega zbora popolni orkester Narodnega gledališča v Ljubljani in 6 solistov. Posamezne solistične partije dr. Širolovega oratorija »Abrahamova črteva« so sledeče razdeljene: Bog oče poje g. Sekula, oča Abraham g. Julij Beletto, Abrahamovo ženo Saro g. Vilma Thierry-Kavčnikova, sina Izaka g. Milena Verbičeva, Abrahamovo slugo Šišman g. Janez Zavrsan in pastirja Kresjeje g. Zdenko Knitli. Oratorij »Abrahamova črteva« se v Ljubljani prvokrat javno izvaja; kakor čujemo, se udeležijo koncerta avtor Božidar Širola sam in z njim glasbeni referenti zagrebških dnevnikov kakor tudi zastopniki zagrebških pevskih združenj. Vstopnice v Matični knjižarni; tam se dobiva tudi priročna knjižica s celotnim besedilom oratorija. Cena navadno koncertne.

Iz gledališke pisarne. Pri sobotni predstavi večno lepe Verdijeve opere »Trubadur« poje vloga grofa Lune mladi bariton izredno lepega glasu in brez dvoma velike bodočnosti g. Pihler iz Osijeka. Gost se pri tej priliki prvokrat predstavi našemu občinstvu. Ostale vloge so v rokah g. Thierry-Kavčnikove, g. Zaludove, g. Knitla, Zupana itd. — Opera pripravila in postavi še tekom tega meseca na oder dva noviteta in sicer Mozartovo »Figaroovo svatbo« pod taktirko kapelnika g. Stritofa in pa Wagnerjevo veliko opero »Tannhäuser«, katero dirigira ravatelj g. Polič. V obeh svetovnih operah so zaposlene naše najboljšje moči, režijo pa vodi režiser g. Knitli. — Abonente reda C in D opozarjamo, da imajo pri nedeljski predstavi »Glofice Marice« 50 odstotkov popusta dnevni opernih cen, ako se izkažejo pri nakupu vstopnice z legitimacijo in izkaznico.

Nogometna tekma

DRAMA - OPERA

v nedeljo ob 11. uri dopoldne!

Major E. Massard:

Tragedija lepe plesalke

Plesalka je prebledela. Uganila je, da so francoske vojaške oblasti prestregle njena pisma in zato ni več tajila. Vojaške oblasti so na podlagi njenih pism dognale, da je pošiljala Nemcem informacije o nameravani ofenzivi.

— V Parizu ste lahko opazili, da so vam že za petami in da vas lahko vsak hip aretirajo. Tedaj ste odšli k načelniku informacijskega urada in mu ponudila svoje usluge. Tega sredstva se poslužujejo vsi vohuni, ki slutijo, da jim preti nevarnost.

— Imela sem dobre zveze, a denarja ni bilo. Kaj čuda, da sem hotela storiti uslugo Franciji?

— Da, ker vam Nemci trenutno niso mogli več pošiljati denarja. Kmalu so vam pa potom poslaništva v Amsterdamu poslali zopet 10.000 mark.

— Ta znesek so mi poslali prijatelji.

— Seveda, seveda. Vaš prijatelj, načelnik nemškega vohunstva, kajne? In tako se je pričelo vaše vohunstvo v prid Franciji. Kakšne informacije ste dajali našemu štabu?

— Poročala sem o obali v Maroku, kamor so vozile nemške podmornice

orožje. Te informacije so bile zelo važne.

— Kako ste pa prišli do njih. Če so bile resnične, imamo nov dokaz o vaših direktnih stikih s sovražnikom. Če so bile pa napačne, ste nas varali.

S tem vprašanjem je spravil predsednik obtoženko v zadrego. Za hip je osumila, nato pa zardela in vzkliznila srdito:

— Stori la sem za Francijo vse, kar je bilo v mojih močeh. Moje informacije so bile točne. Nisem Francozinja in ničesar vam ne doigujem. Radi bi me ujeli v nastavljeni past... ni baš galantno, da ravnate tako z žensko.

— Motite se, gospa! Mi branimo samo svojo domovino, — se je oglašil član vojnega sodišča.

Plesalka je zardela in spregovorila z izjavočim glasom:

— Nisem Francozinja, niti Nemka. Pripadam nevtralni državi. Po krivici me preganjate. To ni kavalirsko.

Načelnik francoskega informacijskega oddelka je bil pravzaprav opozorjen, kakšno vlogo igra Mata-Hari. Opozorili so ga Angleži. Zato jo je prijazno sprejel, hoteč izvesti iz nje vse potrebne informacije.

— Kakšne usluge nam lahko storite? — jo je vprašal kapitan L.

Mata je hotela zbrati v Franciji vse informacije o vojaških pripravah in odpotovati v Nemčijo, da bi zaslužila pohvalo nemškega štaba.

— Lahko bi vam pomagala v Belgiji. Nameravam namreč v kratkem odpotovati tja. Dajte mi naslove vaših tajnih agentov v Belgiji, da jim sporočim vaša navodila.

— Imenitna ideja. — je odgovoril načelnik. — Takoj dobite naslove.

Sestavili so seznam oseb, ki jih sploh ni bilo. Pravo je bilo samo eno ime in sicer nekega agenta. Ki je bil osumljen dvojnega vohunstva. Čez tri tedne so dotičnega agenta v Brusliju ustrelili. To je bil nov dokaz, da je Mata-Hari res nemška vohunka. Plesalka je nemudoma odpotovala iz Francije. Francoski agenti so jo spremlili do nekega angleškega pristanišča, kjer se je hotela vkrcati na parnik in odpeljati v Amsterdam. Toda Angleži so jo aretirali in poslali v Španijo.

Kljub zaseženi korespondenci in drugim važnim listinam pa francoske vojaške oblasti niso imele v rokah zanesljivih dokazov o njeni krivdi. Zato so se je hoteli odkrižati in jo poslali v kako drugo državo. Ni pa izključeno, da so pretežirali lepo plesalko ugledni pariški krogi, ki so preprečili njeno takojšnjo aretacijo.

javil v Amsterdam, da išče denar za atašejevo metreso. Eifflov stolp v Parizu je pa prestregel v brzojavko. Mata Hari je figurirala v vseh pismih in brzojavkah pod šifro »X 21«. Francoske vojaške oblasti so kmalu izvedele, kdo se skriva pod to šifro. In ko je hotela v Parizu dvigniti denar, jo je policija aretirala.

Ko so stopili stražniki v njeno sobo, je ležala plesalka popolnoma naga. Malomarno se je ozrla na policijskega inspektorja in se začela počasi oblačiti. — Išče me radi belgijske afere, kaj ne? — je vprašala inspektorja.

— Da, da! — je odgovoril inspektor.

Bal se je povedati resnico, da bi plesalka ne ujezil. Šele na policiji so ji izročili ukaz o aretaciji. Mata Hari je vzela ukaz in vprašala mirno:

— Kateremu teh gospod

Danes!

Sestra Beata

Tvoja želja je greh.

V glavni vlogi srčkana Maria Mindzentl.

Predstave točno ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

KINO IDEAL

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 10. junija 1926.

— **Finančni minister odputuje v Sarajevo.** Finančni minister dr. Niko Perić namerava koncem junija odpotovati v Sarajevo, da se seznani z gospodarskim stanjem Bosne in Hercegovine.

— **Pribeževanje šoh v Metliki.** V nedeljo 13. t. m. se vrši v Metliki veliko zbiranje šohov. Na zboru bo govoril strankin šef Svetozar Pribeževič, kateremu pripravljajo Belokranjci lep sprejem. Zanimanje za šoh je v vsem metliškem in črnomeljškem srezu izredno veliko, tako da bo šoh gotovo ena največjih političnih manifestacij, kar jih je videla Bela krajina.

— **Posesti pri generalu Maistru.** Pred par dnevi smo omenili, da so naši literati, ki so bili povodom Cankarjeve proslave v Mariboru, obiskali g. generala Rudolfa Maistra. Dodati bi temu bilo še, da se je rešitelj Slovenije šel pokloniti tudi ljubljanski gerentski svet v spremstvu ljubljanskega magistrata in pa gradbenega direktorja, ko so bili gospodje v Mariboru na izletu ljubljanskih mestnih uslužbenecov.

— **Izmenjevanje kronskih upokojencev v dinarskino.** Beogradski listi javljajo, da so pričeli v finančnem ministru izdelovati načrt za izmenjevanje kronskih upokojencev z dinarskimi. Po zadnjem beogradskih listov bo to vprašanje že koncem tega meseca definitivno rešeno. Državni proračun se s tem obremeni za 17 milijonov dinarjev letno. Finančni minister je že našel kritje za to vsoto. Dal Bog, da ne bi ostalo zopet samo pri obljubi!

— **Rumunski novinarški ataše v Beogradu.** Rumunsko zunanje ministru je imenovalo predsednika rumunskega novinarskega sindikata Raoula Anastasiu za novinarskega atašea pri rumunskem poslanstvu v Beogradu.

— **Iz zdravniške službe.** V imenik Zdravniške zbornice za Slovenijo je vpisan dr. Adolf Ločnikar, zdravnik v Novem mestu.

— **Stanje bolnikov v Sloveniji.** Po uradnem izkazu z dne 22. maja t. l. je bilo v bolnišnicah v Sloveniji 2900 bolnikov. Med temi v splošni bolnici v Ljubljani 563, v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani 110, v bolnici za duševne bolezni v Ljubljani 284 in v bolnici za duševne bolezni na Studencu 448. Ostali bolniki odpadejo na druge bolnice v Sloveniji.

— **Razpisane službe.** Razpisano je mesto sluga na konzervatoriju v Ljubljani. Prošnje do 15. junija 1926 na ravateljstvo konzervatorija v Ljubljani. Pri mestnem magistratu v Mariboru je razpisano mesto uradnika II. kategorije. Prošnje do 1. junija t. l. na mariborski magistrat.

— **Enotna obrtniška organizacija.** Obrtniške organizacije so začele razmišljati o ustanovitvi Saveza jugoslovnskih obrtnikov. Inicijativu za ta pokret je dal Savez hrvatskih obrtnikov. Vse kaže, da bo sklicana v kratkem konferenca zastopnikov obrtniškega stanu iz vse države, ki naj bi to vprašanje definitivno rešila.

— **Iz državne službe.** Vpokojen je reforest ministru ver v Ljubljani gospod Viktor Steska; v višjo skupino je pomaknjena uradnica urada za pospeševanje obrti v Ljubljani Josipina Tomažič.

— **Na I. državni (humanistični) gimnaziji v Ljubljani** se bodo vršili sprejemni izpiti 30. junija t. l. Vpisovanje bo 29. junija od 8.—11. Natančna pojasnila so nabita na črni deski v avli gimnazije.

— **Konkurzi.** Razglašen je konkurz o imovini Hugona Smitha, trgovca v Celju. Prijate terjatve do 15. junija na okrožno sodišče v Celju. Razglašen je tudi konkurz nad imovino Franca Čučka in Antonije Čučkove, veleposrednikov v Ptuj, in nad imovino tvrdke Fr. Čuček in Komp., industrijske lesne vodne in zabojev v Strušici pri Ptuj. Prijave terjatve do 16. junija t. l. na okrožno sodišče v Mariboru.

— **Prvi spomenik svobode v Kranju.** Iz Kranja nam poročajo. Blizu se 1. avgusta, ko se tu odkrije spomenik kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju, pod čigar slavnim vodstvom so junake srbske čete ramo obrami s hrvatskimi in slovenskimi legionarji strelje sovražne sile, ter ustvarile narodno našo državo. Krasen, bronast lik kralja z zmagovalnim kipom svobode na ogromnem kamenitem obelisku naj pričata o velikem delu narod. osvobodjenja, ki se ni dovršeno: močeno, draven orol srepo in srdito gleda vrh obeliska proti zapadu.

— **Odveč je, opozarjati na eminentno narodni značaj odkritja tega spomenika;** na tej domoljubni slavnosti ne more manjkati nikogar, ki patriotsko misli, čustvuje, ter se nacionalno udeležuje. Zato prihitite vsi, prav vsi, zlasti tudi vse organizacije k odkritju v Kranj 1. avgusta. Pridite z zastavami in v narodnih nošah.

— **Iz Ljutomer nam poročajo:** Naše občinstvo je imelo 6. t. m. redek umetniški užitek. Recitator Boško Jugović je imel predavanje z recitiranjem priznanih avtorjev jugoslovnske literature. Njegove recitacije so naštrudane in prežete z globokim čutom, brez patosa. — Škoda, da recitator ni dal na program poleg I. Albrehta in Golarja tudi Cankarja in Zupančiča, med tem ko bi nekateri srbski oziroma hrvatski avtorji, n. pr. Magier, lahko odpadli. — Recitator razpolaga z izvrstnim organom, glas je kakor ustvarjen za recitiranje. Njegov glas se sliči v akustični dvorani tudi takrat, kadar govori povsem tiho. — Če tudi je tra-

sluz, kot politik in publicist pa je bil pred vojno v službi politike bana Khuen-Hedervarya, kakor žal večina takratnega uradništva na Hrvatskem.

— **Prodaja trboveljskega premoga.** Ravateljstvo Trboveljske premogokopne družbe nas naproša za objavo naslednjega obvestila: Vsi, ki imajo v lasti ali v upravljanju, prodaje našega premoga z »Mednarodno delniško družbo premoga« v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani. Vsa naročila za premog bomo vsled tega odslej sprejemali in izvrševali za Slovenijo neposredno, za Hrvatsko in Slavonijo potom našega »Prodajnega urada Erwin Weiss« v Zagrebu ter za Vojvodino, Srem in Srbijo potom našega zastopstva v Beogradu, tvrdke »Ugalje« a. d. 617-n

Damske obleke letne, najmodernejše, že od Din 75 naprej, reform predpisni iz istra, klata in kretona od Din 30 naprej, se dobe pri F. in J. GORICAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. 113-T

Iz Ljubljane

— **Iz Vpisovanje učencev v I. deško mešansko šolo v Ljubljani za šolsko leto 1926** — 1927 bo v sredo, 30. junija od 8. do 12. dopoldne in v četrtek 1. julija od 8. do 12. dopoldne. V zmislu odloka ministrstva prosvete se sprejemajo v I. razred mešanske šole učenci, ki so uspešno dovršili četrti razred osnovne šole. S seboj naj prinesejo kratni list in zadnje šolsko spričevalo.

— **Iz Ljubljanskega Sokola** javna teledarba se vrši danes v četrtek ob pol 7. na letnem teledarbišču pod Tivolijem. 613-n

— **Iz Članstvo Orjuna za St. Jakob-Krakov-Trnovo** se vabi na obvezni sestanek pri Lozarju na St. Jakobskem trgu danes ob 20. uri zvečer. Zdravo. Odbor. 615-n

— **Iz Pokrajinskega združenja kleparskih, inštalacijskih in kotlarskih mojstrov v Ljubljani** obvešča članstvo, da se vrši vaješka preizkušnja 25. junija 1926 ob petih dopoldne v začetni zbirni pisarni pri »Sestici« na Dunajski cesti. Po preizkušnji se vrši vpisovanje vajencev in splošni sestanek članov, nato odbojna seja. 609-n

— **Iz Zborni ateleje Franjo Radovan** se nahaja še nadalje v Ljubljani VII., Celovška cesta, vis-à-vis velesejma. Novootvorjeni zborni ateleje Ivana Radovana pa se nahaja v Ljubljani, Selenburgova ulica 4, I. nadstropje (prej dr. Prosinagg, nad trgovino Stacul). 611-n

— **Iz Društvo Skrb za mladino v Ljubljani** ima svoj redni letni občni zbor 25. t. m. ob 8. zvečer v posebni sobi gostilne Bončar, Sv. Petra cesta, z običajnim dnevnim redom. K polni udeležbi vabi odbor.

— **Iz Sokol Ljubljana II.** priredi v nedeljo 13. junija ob pol 17. uri na svojem letnem teledarbišču na Prulah javno teledarbo, pri kateri nastopijo vsi oddelki. Sodeluje godba dravske divizije. Po teledarbi ljudska veselica. K obilni udeležbi vabi odbor vsa bratska društva in sokolstvu naklonjeno občinstvo. Udeležba za članstvo obvezna v krojih.

— **Iz Redni nabori za mesto Ljubljano** se vrše od 13. do 21. junija v Mestnem domu. Rekrutovanje se prične vsak dan ob 7. zjutraj. Vse podrobnosti so razvidne iz razglaš, ki je nabit po mestu.

— **Iz Naknadna priprava vojnih obveznikov rojstnih letnikov 1875 do 1905** se vrši za mestno občino Ljubljano v nedeljo, 27. t. m. ob 9. dopoldne v Mišičevi vojašnici. Vse podrobnosti so razvidne iz razglaš, ki je nabit po mestu.

— **Najnovelše bluze:** Kristofič - Bučar!!

„ON“ PRINC SMEHA

HA - HA - HAROLD LLOYD

v svoji popolnoma novi burki

„On se ženi“

že čaka pred durmi!

ELITNI KINO MATICA

Iz Celja.

— **Izredni občni zbor Celjskega godbenega društva** se bo vršil v soboto, dne 26. t. m. ob 20. v mali dvorani Narodnega doma. Ker se bo razpravljalo o nadaljnjem obstoju ali pa prenehanju društva, so zainteresirani prosti, da se zjorazdeležijo.

— **Izlet na Sljeme pri Zagrebu.** Savinjska podružnica SPD javlja vsem planincem, ki se udeležijo izleta na Sljeme v nedeljo, dne 13. t. m., da je dovoljenje za polovico vožnje došlo. Zaradi nabave skupne vozovnice se javite najkasneje do sobote pri g. Vrtovcu v drogeriji »Sanitas« v Celju. Skupen odhod iz Celja je v nedeljo, dne 13. t. m. ob 1.06 iz Celja. V Zagrebu nas bodo pričakovali hrvatski planinci, ki so napravili lep načrt za ta dan. Voznina znaša tja in nazaj 34.50 Din za osebo.

— **Tatvina v trgovini.** V Königovi trgovini so prili na sled tatvinam, ki so jih izvrševali trije tamonjiti uslužbenici, katere je nagovarjal za to neki A. Č., ki ni bil uslužben pri g. König. Kradli so razno blago in ga prodajali, dobiček pa med seboj delili. A. Č. je bil aretiran.

— **Tedenski izkaz mestne klavnice.** V tednu od 31. maja do 6. junija se je zaklalo: 21 volov, 18 krav, 2 telci, 26 telet, 27 svin in 1 kozlička. — Uvozilo se je: 235 kg govedine, 1459 kg teletine in 213 kg svinjine.

NOGAVICE KLJUČ

so najboljša in najcenejša kajti trpežnost enega para nogavic z žigom in znakom (rečo, modro ali zlato)

„ključ“

je ista kot trpežnost štirih drugih parov. 30-1

Kupite in preizkusite se!

Senzacije iz naših krajev

Elegantno oblečeni roparji umorili in izropali gostilničarja. — Sezacionalna operacija v Zaječarju se je posrečila.

Mesto Krajina na Hrvatskem je te dni pod vtisom strahovitega umora, ki se je zgodil v noči od 8. na 9. t. m. v bližnji vasi Gobica, ležeči v neposredni bližini Krapine. V gostilno Adama Doličkovega v Golnici so se v torek popoldne pripeljali štiri elegantno oblečeni mladenci, ki so naročili pijačo ter se zabavali do pozne noči. Ko je hotel Dolički gostilno zapreti, ga je četvorica napadla, sunek z nožem ga je vrgel na tla in naslednji hip so lopovi gostilničarja strahovito razmesarili. Nato so ga oropali in odšli v prvo nadstropje; tu je eden izmed njih udaril gostilničarjevo ženo po glavi, da se je onesvestila. Pobrli so 8000 dinarjev gotovine in izginili v temno noč. Baje jih je zaneslo proti avstrijski meji. Drugo jutro so našli Doličkovega mrtvega v mlaki krvi, njegova žena pa je še vedno ležala v popolni nezvesti.

O senzacionalni operaciji dr. Kolesnikova, šefa kirurškega zavoda v Zaječarju, smo že poročali. Operacija s prenosom človeških žlez, ki velja za zelo opasen poskus, je sijajno uspela in oba pacienta, tako na smrt obsojeni Krajani, ki je žrtvoval svojo žlezo, ter operirani ruski zdravnik dr. A. S., sta popolnoma zdrava. Dr. A. S. je poslal

te dni svojemu kolegi pismo, v katerem se mu zahvaljuje za uspešno operacijo, poudarjajoč, da se počuti zelo čilega in močno pomlajenega in da upa, da bo v prihodnjih dneh toliko pri moči, da bo lahko že prišel k njemu in se mu še ustmeno zahvalil. Na prošnjo dr. Kolenikova in operiranega dr. A. S. je minister pravde pomislil na smrt obsojenega Krajana.

Poročevalec beogradske »Politike« je posetil dr. Kolesnikova v Zaječarju in ga intervjuval. Hotel ga je tudi fotografirati, kar pa je zdravnik odklonil, češ da se ni že fotografiral 12 let in da veruje, da bi se mu primerila nestreča, čim bi prišel pred aparat.

Dr. Kolesnikov je bil rojen leta 1882. v Novi Aleksandriji na Ruskem Poljskem. Medicino je študiral na univerzi v Kijevu, nato pa je bil zdravnik na raznih ruskih bolnicah. Baje je že v Rusiji izvršil več senzacionalnih operacij.

V Zaječarju vlada sedaj med startmi precejšnje razburjenje, ki je po uspehi operaciji povsem umljivo. Vsi hočejo biti pomlajeni in po mestu krožijo vesti, da bodo zahtevali reformo kazenskega zakona v tem oziru, da se bodo delikventi žrtvovali za pomlajevalne eksperimente.

Sport

Ilirija: Villacher SV.

V nedeljo, 13. t. m. odigra Ilirija na svojem igrišču revanšo tekmo s koroskim prvakom Villacher SV. Beljačani predstavljajo zelo odprnega, skrajno ambicioznega protivnika, ki igra večinoma z dolgimi pasi in čigar igra je zgrajena v prvi vrsti na fizičnih prednostih: moštvu, na hitrosti, vztrajnosti in prodornosti. S temi lastnostmi so vzeli zmago že marsikateremu taktno močnejšemu nasprotniku, tudi reprezentanca Ljubljane je nedavno v Celovcu, ki je jedva dohajala Beljačane, komaj dosegla neodločen izid. SV beleži tudi nekaj dobrih novostih rezultatov in sicer proti Linzu ASK, prvak G. Avstrije, 3:1, Eintracht, München 2:1, Grazer AK 1:1.

Zanimiv sport obeta tudi predtekma med izvrstno rezervno Ilirije in najmlajšim članom LNP SK: Krakovom.

Medstene tekme za kraljev pokal. Upravni odbor J. N. S. je na svoji seji dne 7. t. m. potrdil izžrebane tekme za kraljev pokal, ki se vrše med posamejnimi podseizi. Zreč je določil za protivnike:

I. kolo dne 1. avgusta: Beograd-Split, Osijek-Ljubljana in Zagreb-Ljubljana, Suibotica je prosta.

II. kolo dne 8. avgusta: Subotica z zmagovalcem Zagreb-Sarajevo in zmagovalcem iz tekme Beograd-Split z zmagovalcem iz tekme Osijek-Ljubljana.

III. kolo dne 15. avgusta: finale. Odhod naše reprezentance v Pariz. Včeraj dopoldne je odpotovala naša nogometna reprezentanca v Pariz, kjer nastopi v nedeljo 13. t. m. proti francoskemu timu. Odpotovalo je pod vodstvom saveznega predsednika dr. Lipovičaka in saveznega kapetana dr. Pandakoviča 15 igralcev: Mihečič, Giler (Gradjanski), Friedrich, Marjanović, Kunst (Hask), Vrbanič, Cindrić (Concordia), Petković, Djurić, Ivković (Jugoslavija), Bonacić I., Bonacić II., Benčić (Hajduk), Premelj (Viktoria) in Načević (Slavija, Sarajevo). Moštvo spremlja tudi stari internacionalac in sodnik Dubravčič. Naša reprezentanca prispe jutri v petek v Pariz. Upamo, da bo častno zastopala naš sport v tujini.

— **Kolesarske dirke za prvenstvo Jugoslavije.** Kolesarska dirka za prvenstvo Jugoslavije se vrši dne 5. septembra na tradicionalni progi Zagreb-Ljubljana. Gorsko prvenstvo bo teden kasneje na progi Zagreb-Siljeme.

— **Anažma dunajskih igralcev v Ameriki.** Dunajska Hakoah bo svojo turnejo v Ameriko gotovo še bridko obžalovala. Moralni efekt turnee je bil sicer velik, njegova slaba stran pa je, da so Amerikanci od kluba Hakoah »kaprali« ali odpluli šest njenih igralcev. Tako so za »Brooklyn Wanderers« podpisali enoletno pogodbo igralci Drucker, Neufeld, Eisenhof in Schönfeld, za klub »Indiana« v New Yorku pa Häusler in Guttman. Vsi igralci morajo že avgusta prispeti v Ameriko.

— **Propagandna kolesarska dirka v Novem mestu.** Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani priredi v nedeljo propagandno medklobsko kolesarsko dirko v Novo mesto. Dirka je razdeljena v dve skupini, juniorsko in glavno. Start je ob 9. dopoldne na Dolenjski cesti (km 3), cilj

ob 11. v Novem mestu pri km 71. Dirke se morejo udeležiti vsi dirkači, katerih klub se včlanjeni v KPS. Prijave z vložkom 10 Din za vozača sprejema g. Mirko Nardin, Gosposvetska c. 14. do petka zvečer. Dosej daj so se prijavili najboljši dirkači v Ljubljani, kar obeta vro zanimiv boj za prvo mesto. Razpisanih je za vsako skupino po 5 kolajni, zmagovalcem vsake skupine prejme še diplomu. — Odbor. 614-n

— **Pred tekmo Opera: Drama v nedeljo** 13. t. m. se vrši na spornem prostoru Ilirije ob pol 11. ure dalje promenačni koncert. Ob 10. uri nastopita k predigri odlični juniorski moštvi Ilirije in Hermesa.

— **Iz Sekcije ZNS (Službeno).** Po redni seji odbora za delegiranje, danes ob 20. uri se vrši seja upravnega odbora. Na njo se pozivlja g. Hus v svrhu zaslišanja. Tajnik.

— **Jubilej dvestote tekme za SK Ilirija** slavi v nedeljo povodom gostovanja beljskega SV napadalec Ilirije Oton Oman; istočasno slavita stoto tekmo za svoj klub golman Miklavčič ter desni half internacionalc dr. Stane Tavčar.

Češkoslovaški legionarji proti fašizmu

V ponedeljek je sklicala organizacija češkoslovaških legionarjev v Prostejovu skupaj s socijalnimi demokraciji, narodno stranko dela, češkoslov. socijalisti in napredno stranko veliko protestno zborovanje proti fašistovski diktaturi. Zborovanja se je udeležilo nad 4000 oseb. V imenu legionarjev je govoril poslanec David, ki je izjavil, da so legionarji proti vsaki diktaturi, pa naj bo z desne ali leve. Ker po receptu iz Moskve ni mogoče zboljšati položaja nižjih in srednjih slojev, so legionarji proti komunistični diktaturi. Prav tako so pa tudi proti fašizmu, ki pomeni napad na republikansko obliko državne uprave, na legionarje in napredne stranke. Prijatelji fašizma pravijo, da je republika v nevarnosti in da jo je treba ščititi s pomočjo fašistovske diktature. Govornik je omenil tudi izjavo vojne min. Syrojeva, ki je dejal, da se v armadi nihče ne sme udeležiti fašistovskega pokreta.

Nato je govoril poslanec Bečhyn o značaju fašistov. Fašisti mislijo, da zadostuje za poslanski mandat črna srca in da je zaupanje volilcev posranksa stvar. Fašisti v CSR špekulirajo z armado, pri tem pa pozabljajo, da je v armadi mnogo vojakov, ki bi nastopili proti njim. Fašisti lahko povzročijo samo nemire in notranje politične trzavice, ki jih država ne potrebuje.

Tudi vsi ostali govorniki so ostro kritizirali in obsodili fašizem. Zborovanje je sprejelo resolucijo, v kateri odločno odklanja vsako diktaturo. Češkoslovaške napredne stranke obsodijo boljševizem in fašizem, ker sta oba pokreta naperjena proti demokraciji. Fašizem je protidržaven in protinacionalen pokret. Politična in gospodarska kriza se ne da odpraviti s pustolovskim prevratom, marveč z dobro voljo in intenzivnim delom na vsch poljih javnega življenja.

Najlepša filmska igralka, temperamentna

FERN ANDRA

v družbi originalnega apšča

ENILIO CHIONE in vedno elegantna **ROBERTA SCHOLLA**

je dosegla pri večerajšnjih predstavah kolesarskega uspeha v svojem sijajnem velikem kriminalnem filmu

ZALAMORT-ZALAVIE

(Skrivnostna črna maska).

Vsled ogromne dolžine filma (oba dela v enem sporedu) se vrše predstave ob: 4., pol 8., četrt 10.

«Elitni Kino Matica» vodilni kino v Ljubljani. Telefon 124

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

dne 31. maja 1926.

AKTIVA:

Kovinska podlaga	423.558.424,09	+	1.719.343,35
posojila	1.310.689.225,19	—	22.189.963,92
račun za odkup kronskih novčanic	1.151.923.315,49		
račun začasne razmenjave	348.841.609,15	+	369.813,90
državni dolgi	2.966.355.034,—		
vrednost državnih domen, zastav			
litenh za izdajanje novčanic	2.138.377.163,—		
saldo raznih računov	497.487.169,07	—	32.918.605,57
Skupaj	8.837.231.939,99		

PASIVA:

Od glavnice izplačano	22.833.000,—		
rezervni fond	7.740.438,42		
novčnice v obtoku	5.627.222.340,—	+	100.506.290,—
državni račun začasne razmenjave	348.841.609,15	+	369.813,90
državne terjatve po raznih računih	67.009.599,30	—	150.903.556,87
razne obveznosti	535.868.672,12	—	2.991.959,27
državne terjatve za zastavljene domene	2.138.377.163,—		
ažijo za kupovanje zlata	82.338.318,—		
Skupaj	8.837.231.939,99		

Obrestna mera ostane neizpremenjena. Obtok novčanic se je zvišal od zadnjega izkaza za 100.506.290.

— **Beogradske banke v lanskem letu.** Iz statistike 60 novčanih zavodov s sedežem v Beogradu je razvidno, da je znašala njih aktivna na dan 31. decembra 1925: gotovina v blagajni 84.330.356, žiro računi pri Narodni banki 12.664.510, menice 588.882.060, posojila na zaloge 51.746.589, tekoči računi 1.083.963.199, nepremičnine 236.764.867, industrijska podjetja 54.987.720, blago 6 milijonov 946.720, vrednostni papirji 183.082.388, likvidacijska banka 1.932.041 in ostala aktivna 105.178.987. Pasiva je znašala: vplačani kapital 480.357.296, stalni rezervni fond 69 milijonov 184.896, ostale rezerve 71.491.762, vloge 408.307.710, tekoči račun 1.129.956.102, anuitete 12.711.343, reeskont 111.684.056, ostala pasiva 90.052.978. Račun dobička in izgube: dohodki 224.132.648, izdatki 164 milijonov 360.062 — dobiček 62.073.145. Povprečna dividenda 9,35 %.

— **Žitni trg.** Po poročilu novosadske blagovne borze je bil položaj na našem in na trgu sosednjih držav pretekli teden zelo čvrst. Najbolj čvrsta je bila pšenica, ki je poskočila za 15,20 para. Koruza je poskočila za 5—7 para. Promet je znašal 183 vagonov, in sicer pšenice 26, koruze 127, moke 18, otrobov 8 in ovsa 3 vagoni. Pšenica je notrala 310—320. Bratislava 330. Nova pšenica za avgust-september 260, vagonovsko blago 262,50—265. Koruza bačka je poskočila od 135 na 140, po zaključku borze celo 142,50. Moka «0» 490, koncem tedna 510, št. «6» 310. Otrobi bački brez vreč 100, z vrečami 120. Oves bački 190, srbijanski 180.

— **Nove banke.** Trgovinsko ministrstvo je dovolilo ustanovitev banke «Novo Brdo» v Giljanah. Osnovna glavnica nove banke znaša 1 milijon. Dovoljena je tudi ustanovitev Vranjske prometne banke s sedežem v Vranju. Osnovni kapital znaša tudi 1 milijon.

— **Nove delniške družbe in kreditne zadruge.** Trgovinsko ministrstvo je dovolilo ustanovitev «Ekspozitno-importne d. d. Impeks» s sedežem v Ljubljani. Osnovna glavnica 2 milijona Din. — Dalje je dovoljena ustanovitev «A. D. Medicinski depoz» v Beogradu, «Jugoslovenske trgovnice oksigena d. d.» v Zagrebu, «Kreditne in podporne zadruge» v Beogradu in «Meščanske zadruge z o. z.» v Osijeku.

— **Drugi skandinavsko-baltiški veleposlaniki.** Jem se bo vršil letos od 14. do 20. junija v Stockholm. Namen tega veleposelnika je nuditi splošen pregled industrije in trgovine vseh držav, ki se veleposelnika udeležijo. Te države so Švedska, Norveška, Danska, Finska, Rusija, Estonija, Latvija, Poljska in svobodno mesto Gdansk.

To in ono

Direktni telefon Stockholm - Palermo

Svet Društva narodov je Avstriji odobril kredit v znesku 25 milijonov šillingov za ipopolnitev podzemnega telefonskega kabla med Dunajem in ostalimi glavnimi mesti Evrope. Kabel Dunaj Passau je že skoraj gotov in bo 1. januarja 1927 izročen javnemu prometu. S tem dnem bo omogočena ob enem direktna telefonska zveza Dunaja s Stockholmom. Kodanem, Amsterdamom in Londonom. Nemčija je že izdelala popolnoma svojo podzemsko telefonsko mrežo, ravnotako Francija in tudi Švica. Omogočena bo nato direktna telefonska zveza z vsemi srednjeevropskimi mesti. Na vsakih 60 km bodo zgrajene postaje za ojačenje toka. Popolna izvršitev programa glede podzemne evropske telefonske mreže bo končana 1. januarja 1928. Na ta način bo dana možnost telefonsko govoriti na največje oddaljenosti. Tako bo n. pr. mogoče direktno govoriti med Palermo in Stockholmom, torej med skrajnim jugom in skrajnim severom evropske celine. Tudi iz Beograda bodo, ko bodo kabli položeni tudi pri nas, mogoči direktni telefonski razgovori z vsemi večjimi mesti v Evropi, izvenjski Rusije, ki zaenkrat na to omrežje še ne bo priključena.

Grozna rodbinska tragedija

Štiri žrtve ljubosumnega moža.

Slovaško mestce Hlodovec je bilo v terek pozorišče strašne rodbinske tragedije, ki je zahtevala štiri človeške žrtve. 34letni zidar Jan Kristek je umoril svojo 27letno soprogo Ano, 2letnega sinčka Jana, 4letno hčerko Jozefo in 7letno hčerko Ano.

V terek zjutraj je odšel Jan Kristek na dvorišče skat drva. Žena je pripravljala ta čas zajutrek. Ob sedmih je stopil mož v kuhinjo, kjer je stala žena pri štedilniku, obrnjena k njemu s hrbtom. Kristek je planil proti ženi in jo udaril večkrat zaporedoma s sekiro po glavi. Na njen krik je prihitel iz sobe sinček Jan. Videč okrvavljeno mater na tleh, je začel plakati. Kristek se je obrnil k otroku in ga udaril s sekiro po glavi s tako silo, da je obležal na mestu mrtve. Videč da žena še diha, je vzel velik kuhinjski nož in jo zabodel trikrat v prsa, nakar je nesrečna žrtev umrla. Po tem strašnem činu je odšel Kristek s sekiro v sobo, kjer sta ležali obe hčerki v skupni postelji. Siroti sta mirno spali. Podivjani oče jima je razkral s sekiro glavi. Ker pa ni bil prepričan, da sta mrtvi, se je vrnil v kuhinjo po nož in dovršil z njem svoje nečloveško delo. Nato si je mirno umil roke, zaklenil vežna vrata in odšel na orož. Postaja kjer je javil svoj zločin. Pripovedoval je, da je že dolgo razmišljal o umoru svoje rodbine in da je hotel svoj načrt izvršiti že v nedeljo. Vzrok groznega čina je baže ta, da mu je bila žena nezvesta in da ga je varala z drugimi moškimi. Ljubil jo je zelo, zaupal ji pa ni. Strašna ljubosumnost ga je grizla in gnala v zločin.

Orožniki so morilca vkleenili in odvedli na kraj zločina. Prizor je bil grozen. V kuhinji sta ležala vsa razmesarjena mati in sinček. Sinčkovi možgani so bili raztreseni po tleh. V sobi sta ležali umorjeni deklici, pokriti z okrvavljeno rjuho. Še strašnejši je bil pogled na vkleenjenega Kristka, morilca lastne žene in otrok. Mož ni kazal nobenega sočutja ali obžalovanja svojega zločina. Stal je mirno med razmesarjenimi

trupli in se oziral molče na svoje žrtve. Doma je Kristek ponovil vse, kar je izjavil na orožniški postaji. Pripomnil je samo to, da bi bil rad obešen v domačem kraju.

Orožniki so ga odvedli v zapore državnega pravdnistva v Nitro. Sodna komisija iz Hlohovca in Nitre je že v terek popoldne sestavila zapisnik o strašnem umoru, nakar so vse štiri žrtve prepeljali v mrtvašnico, kjer se je vršila obdukcija. Na pokopališče hodijo množice ljudi, ki si hočejo ogledati nedolžne žrtve pobsesnega družinskega očeta.

Zanimivo je, da sosedi niso slišali klica na pomoč. Ana Kristkova je bila zelo poštna in skromna žena. Sosedi pravijo, da Kristek ni imel prav nobenega povoda dvomit o njeni zvestobi. Nasprotno, ljudje, ki poznajo razmere v nesrečni rodbini že 8 let, so soglasno izjavili, da je bila Kristkova vedno poštna marljiva in zvesta žena. Hlohovec je znano komunistično gnezdo in že v terek popoldne so se raznesle po mestu govornice, da je pravi vzrok strašne rodbinske tragedije beda. To pa ni res. Jan Kristek je bil sicer zadnje čase brezposeln, vendar se pa ni potrudil, da bi dobil službo. Bil je član komunistične organizacije in pred dvema letoma je bil izvoljen na komunistični listi v občinski svet. V Hlohovcu in okolici je povzročila vest o umoru cele rodbine splošno razburjenje. Kristek se vede v zaporu zelo mirno. Čeprav ne kaže nikakih znakov umobolnosti, ga nameravajo vseeno oddati v opazovalnico, ker se zdi skoro nemogoče, da bi mogel duševno zdrav človek zagrešiti tak živinski zločin!

Nervozne žene in dekleta

Moderna bolezen, v sedanjih dobi skoraj splošen pojav. Nervoznosti so podvrženi moški in ženske. Pri moških se da nervoznost vsaj deloma pojasniti in opravičiti. Poklic, način življenja in razne navade igrajo tu glavno vlogo. Drugače je seveda pri mladih ženskah in dekletih, ki žive v povoljnih razmerah, pa vendar tarnajo, da so nervozne. Tu se je treba zamisliti in vprašati, kaj je vzrok ženske nervoznosti.

Vzrok te moderne ženske bolezni moramo iskati v sodobnem načinu življenja v kulturi duha in telesa, v spolnem življenju itd. Naše pokolenje živi hitro. Hrepenenje po telesnih in duševnih nasladih, pustolovski romani in filmi, kabareti, bari, kajenje, pomečevanje v zaduhlih prostorih, skrbni in težave, vse to vpliva na živce. Sicer pa ni tako važno vprašanje, kje ti vzrok nervoznosti, kakor vprašanje, kako se da ta bolezen vsaj deloma izleciti. Nervozni smo več ali manj vsi, ker živimo v času, ki vpliva na živce naravnost uničujoče, in zato si pač ni vredno beliti glave z vzroki nervoznosti. Pač pa je važno, da vemo, kako se da nervoznost kot ena najbolj neprijetnih bolezni ublažiti.

Nervozna žena mora paziti, da pride v njeno sobo takoj zjutraj, ko vstane dovolj čiste in svežega zraka. Zato naj takoj odpre vsa okna in vdihava sveži zrak. Globoko vdihavanje čistega zraka vpliva vedno blagodejno na organizem. Kisik neokuženega jutranjega zraka pride v kri in osveži vse telesne tkanine. Človek se počuti dobro, pojavi se veselje do dela in mračnih misli je kmalu konec. Potem priporočamo higijena nervoznim ženskam telovadbo. Zadostuje 5—10 minut prostih vaj, pregibanje telesa naprej in nazaj, na desno in levo. Po telovadbi se vza-

me po možnosti hladna kopel, nakar se vse telo odrgne in obriše s platneno brisačo.

Po telovadbi in kopeli se mora nervozna ženska malo odpočiti. Pri odprtem oknu naj leže na divan ali posteljo ter se pokrije z rjuho — nikoli pa ne s pernico. Mišičevje mora imeti nekaj časa popoln mir. Priporočajo se obnem enakomerno, globoko dihanje. Ta čas ni treba misliti na vsakdanje težave ali na nervoznost. Najbolje je, če se po možnosti sploh otresemo vseh neprijetnih misli.

Morda se bo zdela mnogim ženskam ta procedura preveč komplicirana in nepotrebna. Kdor pa pozna njene blagodejne posledice, bo priznal, da je za nervozne ljudi najboljši lek. Treba je samo malo dobre volje, pa se kmalu iznebimo te bolezni. V večini slučajev postane pacientka po telovadbi in kopeli zaspala. Ko zadremle in se zopet zbudi, čuti, da se je vse telo nekako pomladilo in osvežilo.

Nervozna ženska ne sme nikoli nositi težkih kit ali umetnih las, ker glava pri tej bolezni največ trpi. Frizura mora biti enostavna, lasje postrženi, tako da zrak lahko pride do glave. Zato je moderna bubi-frizura za nervozne ženske naravnost idealna. Tudi obleka naj bo enostavna in ohlapna. Glede jedi je priporočati vseh vrst zelenjavo, lahke močnatne jedi in zrelo sadje. Črna kava in čaj je treba črtati z jedilnega lista. Nervozne ženske naj pijejo dobro, svežo pitno ali mineralno vodo, v nobenem slučaju pa ne alkoholnih pijač.

Dela se seveda ni treba bati, ker ni res, da mora imeti nervozni človek absolutni mir. Lenoba škoduje nervoznim ljudem. Nasprotno pa človek med delom pogosto pozabi na svojo bolezen. Seveda delo ne sme biti prenaporno.

Nervozna ženska naj večerja čim prej, da ne gre spat s polnim želodcem. V postelji naj skuša pregnati vse neprijetne misli in spomine. V težjih primerih nervoznosti je potrebna seveda zdravniška pomoč, ki je pa ne smemo preveč odlašati, ker se lahko zgodi, da traja cele mesece ali celo leto, predno si organizem zopet opomore.

Nekronani kralj ameriških banditov

Zedinjeno države so sicer republika, vendar pa imajo vse polno kraljev; seveda nekronanih. V Ameriki so zlati, svileni, volneni, petrolejski, železni, avtomobilski in drugi kralji. Do zadnjega časa so imeli Američani tudi kralja mednarodnih banditov. Škoda, da je bilo njegove kariere nedavno konec. Moža so namreč kljub slavnemu imenu obesili.

Nevarni bandit Champon po imenu, je presedel devet let v ječi. Star je bil že 36 let. Na vesti je imel nebroj drznih vlovov, umorov in roparskih napadov, tako da je dosegel v svoji stroki svetovni rekord. Letos so ga izpustili iz ječe. Komaj pa je bil svoboden, že je organiziral tolpovo zločincev, ki so oropali poštni vagon. Pri tem so zaslužili poldrugi milijon dolarjev, ali po naše 80 milijonov dinarjev, ki so jih razdelili med seboj in nato živeli par mesecev kakor najbogatejši milijarderji, tako dolgo, da so poglani vse. Champon se je nato zopet lotil svojega posla. Nedavno so ga pa obsodili na smrt in obesili. Pred justifikacijo je bil zelo flegmatičen. Jedel je z neverjetnim apetitom in tudi od tobačne pipe se vso noč pred smrtjo ni hotel ločiti. Duhovniku je dejal, da se smrti ne boji in da se tudi izpovedati noče.

Razvitje sokolskega prapora v Štepanji vasi dne 20. junija!

ČUDOTVORNI SANATORIJ ZA POMLAJEVANJE DOKTOR SATAN

je senzacionalni, deloma kolorirani vefilm, v katerem igra obe glavni vlogi (dr. Satana in njegovega grbastega slugo) največji filmski umetnik sveta, slavni

LON CHANEY

Opozarjamo Vas na že razstavljene originalne fotografije pri kavarni Zvezda!

«Elitni kino Matica» vodilni kino v Ljubljani Telefon 124.

Neuganjiva Usoda nam je ugrabila po našem nepozabnem Markotu tudi še njegovo sestro, našo preljubo hčerko

Milico Andrejka

nčenko 3. razreda ženske realne gimnazije

ki je po kratkem, mučnem trpijenju včeraj ob 18. poletela za bratcem med božje krilate.

Prepeljemo jo v četrtek ob 15. od mrtvašnice državne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Križu k začasnemu počitku.

Z ozirom na našo neskončno težko bol prosimo vse prijatelje, da nam ne izražajo sožalja.

V Ljubljani, dne 10. junija 1926.

Vera, sestra.

Podpolkovnik Viktor in Milena Andrejka, starši.

Poslovne lokale

obstoječe iz 5 sob, odda Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani v svojem uradnem poslopiju ob Miklošičevi cesti 20. Lokali se oddajo skupno, odnosno tudi deljeno v skupinah dveh oziroma treh sob. Pismene ponudbe je vložiti najpozneje do 20. junija t. l. v pisarni urada.

KRAPINSKE TOPLICE

poleg Zagreba, Hrvatska. 42° C termalna voda in blato zdravijo revmo, protin, ischias, ženske bolezni itd. Sianovanje s popolno oskrbo dnevno Din 50— do 80— za osebo. V pred-in po sezoni znatni popusti. Voja glasba ter druge zabave. Kopeli doma, lastna elektr. razsvetljava in tako dalje. Več pove in prospekte daje kopališčna uprava Krapinske toplice.

64 T

Starine:

tabernaklje, sekretarje, garniture, komode, stekla, srebro, porcelan itd. kupujem po ljubiteljskih cenah. — Brze ponudbe z natančnim popisom in navedbo cene na: Julij pl. Huebmershofen - Silbernagl, Zagreb, Illica 131 a. 1476

Krojna šola

Ljubljana, Stari trg 19. — Dne 14. junija pričetak tečaja, kateri je urejen za krojače, šivlje in nešivlje, da ga lahko obiskujejo v popoldanskih ali večernih urah. Izdelovanje kroev po meri.

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricej, Ljubljana Dunajska cesta 15 in Gospodarska c. 2 (dvorišče kavarni „Evropa“) Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno. 78-1

Preda se

valed smiti (polkovnika Puteanija) v gradu Tivoli. I nadstropje, levo, jedilnica, spalnica, jedilni sevilni stekleni servisi, razne ure in več drugih predmetov. Pogleda in kupi se istotam od 14. t. m. naprej.

Posojilnica v Cerknici

r. z. z n. z.

ima svoj

redni občni zbor v Cerknici

dne 20. junija 1926 ob dveh popoldne s sledečim sporedom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Potrjenje računov za leto 1925 in razdelitev čistega dobička.
4. Izvolitev načelstva, odbora, računskega pregledovalca in namestnika.
5. Slučajnosti.

Ako ob določen uri ni zbranih zadosno število zadržnikov, se vrši občni zbor pol ure pozneje pri vsakem številu zadržnikov.

Načelstvo.

1756

1756

1756

1756

1756

1756

1756

1756

1756

1756

1756

1756

1756

1756

1756

1756